

Son Şans Durağı • Çiğdem Sezer

Genç Kitaplar • Roman • 164 sayfa • Önerilen sınıflar: 6, 7, 8, Lise
SAĞLIK ve SPOR • DUYGULAR • BİREY ve TOPLUM • HAK ve ÖZGÜRLÜKLER • KİŞİSEL GELİŞİM
hentbol • yoksulluk • spor • sanat • ebeveyn kaybı • öğretmen-öğrenci iletişimi •
mahalle yaşamı • ölüm • resim yapmak • aile • yazmak • özlem • başarı

Edebiyatımızın her yaşta okura seslenebilen çok ödüllü şair ve yazarlarından Çiğdem Sezer, kayıplar ve yoksunluklarla büyüyen bir grup gencin hayata tutunma serüvenini dillendiriyor, onların hayat yürüyüşüne sıcak bir dayanışma hikâyesiyle eşlik ediyor. Umutsuzluk bürümüş, ruhu yaralı liseli gençlerin hayatına bir öğretmenin, sporun ve sanatın sihirli dokunuşlarını resmediyor. İnce ayrıntılar, gerçekçi karakterler ve sürpriz patikalarla bezeli roman, gelecek umudunu ve yeni yollar aramanın cesaretini duyumsatıyor.

İstanbul'un kenar mahallelerinden birinde babası ve üvey annesiyle birlikte yaşayan Sefa, meslek lisesi öğrencisidir. Yoksul ve parçalanmış ailelerden gelen gençlerin bulunduğu okulda, müdür bile çoktan onlardan umudu kesmiştir. Ama yeni beden eğitimi öğretmeni hentbol takımı kurmak isteyince işler değişir. İlk kez karşılaştıkları bu spor için bir araya gelen gençler, "umut" sayısı uğruna deli gibi çalışırlar. Erken yaşlarında hayatla çarpışmaktan örselenmiş olsalar da, önlerindeki kapılar, spor ve sanat sayesinde açılabilir mi?..

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Kitabın başındaki, "Bu kitap, kalbindeki çiviye sahiplenme cesareti gösterenlere ithaf edilmiştir!" cümlesi size ne düşündürüyor? "Kalpteki çivi" neyi simgeliyor?
- 2- Sefa'yı evde istemeyen analığı Ferdane Hanım nasıl bir kadın; gerçekçi bir karakter mi? Büyürken yakın bir baba oğul ilişkisi içinde oldukları halde babanın ilk anda bu isteğe karşı çıkmaması, oğlunun gece sokakta kalmasına göz yumması nasıl açıklanabilir?
- 3- Sefa'nın ve babasının kişilik özellikleri neler? Baba oğlun karakterlerinde benzer nitelikler var mı?
- 4- Komşu Leman Hanım'ın oto tamircisi olması cinsiyetler ve mesleklere ilişkin neler düşündürüyor?
- 5- Sefa'nın gece vakti ilk kez gördüğü birinin evine gitmesinin riskleri neler? Sefa'nın yerinde olsanız, gecenin bir vakti parkta Bozacı Kenan benzeri biri karşınıza çıksa, siz nasıl davranırsınız?
- 6- Okul müdürü Toparlık Hamdi'yi bir eğitimci ve bir insan olarak değerlendirin. Benzer profilde bildiğiniz eğitimciler var mı? Öğrencileri nasıl etkiliyorlar?
- 7- Sefa'nın kendine sorduğu soruya sizin yanıtınız nedir: Yaşadıklarını neden yakın arkadaşı Zafer'e değil de daha mesafeli olduğu Buse'ye anlatıyor? Zafer'le arkadaşlığını nasıl tanımlarsınız?
- 8- Ersin Hoca'nın hentbol takımı kurmak ve sonrasında kurulan takımı yönetmek için başvurduğu yöntemleri irdeleyin. Kullandığı taktiklerin, takım oyunlarının mantığına uyan yönleri neler? Ersin Hoca'nın kişilik özellikleri neler?
- 9- İlişkilere ve olaylara baktığınızda Sefa'nın mahallesindeki yaşam, aile ve insan ilişkileriyle ilgili, olumlu-olumsuz, neler öğreniyorsunuz? Yoksulluk hikâyede nasıl konumlandırılmış?
- 10- Hentbol Kültür Sanat Derneği size neler düşündürdü? Sanat ve spor nasıl buluşur? Ersin Hoca'nın, sanatın gerçek hayattaki sıkıntıları çözmedeki etkisine ilişkin sözlerini açıklayın?
- 11- Kenan Abi karakterinin hikâyedeki işlevi ne? Kenan Abi'nin Felaket Şadi'yi yanına almasının derin bir anlamı olabilir mi?
- 12- Nihat'ın başarısını göstererek Toparlık Hamdi'den öc alma isteğine Ersin Hoca neden karşı çıkıyor; Ersin Hoca'nın başarı anlayışı ne? Sefa hentbolun felsefesini nasıl özetliyor?

- 13- Hentbol gençlerin yaşamını nasıl biçimlendiriyor? Romanda, sporun sağaltıcı, geliştirici etkisi sizce abartılmış ya da ütopikleştirilmiş olabilir mi?
- 14- Romanda ölüm teması nasıl işlenmiş? Mahallede ailelerin bu olguyla iç içe olması nasıl açıklanır?
- 15- 10 yıl sonraki durumuyla sizi şaşırtan kahramanlar kimler? Bütün yakınlıklarına rağmen Buse ve Sefa'nın geçen bu 10 yılda evlenmemiş olması gerçekçi geliyor mu?
- 16- Sizce bu kitabın yazarı Çiğdem Sezer mi yoksa Sefa mı? Son sayfadaki "Yazarın Teşekkürleri"ni de düşünerek yanıtlayın.

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Sergi:** Romanda, "Birlikte gülebileceğin biri varsa, bütün ağrıların azalır", "İnsan ne tuhaf ! Nasıl saklıyoruz içimizde onca şeyi, nasıl yaşıyoruz onlarla?", "Acı başkasının olunca ne de kolay normale dönmek!" gibi derin anlam taşıyan ifadeler var. Öğrenciler 2-3 kişilik gruplara ayrılın. Her grup kitapta en anlamlı bulduğu cümleyi ya da paragrafı seçsin. Bu cümle ya da paragrafın düşündürdüklerini, yazı, resim, karikatür, fotoğraf, şiir, haber, kitap, film vb. yöntemlerle görselleştirerek bir konuşan pano hazırlasın. Fiziki ya da dijital olarak düzenlenecek bu sanatsal panolar "Son Şans Durağı Sergisi"nde sergilensin.
- **Tartışma:** Zafer, "Küçük Prens" okuduğu için Sefa'yı, "Bu kitabı okuyan erkeği n'apsın kızlar?" diyerek küçümsüyor. Kızlara ya da erkeklere okudukları, izledikleri, ilgi alanları üzerinden yöneltilen benzer eleştirileri tartışın. Örneğin, çizgi film izleyen, çizgi roman ya da masal okuyanlar, legolarla oynayanlar "çocuk" mu sayılmalı? Yetişkin biri çocuk kitabından ya da sek sek oynamaktan zevk alamaz mı? Yetişkinliğin kıstasları neler? Yetişkin "çocuk" olmanın nesi kötü? İçindeki çocuğu koruyamayan bir yetişkin nasıl bir "yetişkin"dir? İnsanları kategorize eden kısıtlayıcı ve engelleyici görüşleri masaya yatırın. Yakın çevrenizden örnekler vererek etraflıca tartışın. Vardığınız sonuçları listeleyin ve yaşam boyu göz atılabilecek biçimde kayıt altına alın.
- **Resimleme:** Romanda Ersin Hoca'nın oyuncularından istediğini herkes kendisi için yapsın: "On yıl sonra, nerede, ne yapıyor olmayı istiyor, hayal ediyorsanız, onun resmini yapın". Resimleri paylaşırken önce izleyenlerin tahminleri ve yorumları alınsın, sonra yapanın açıklaması dinlensin.
- **Araştırma:** Hentbolcu Doruk'un, "İki seçeneğiniz var; ya o koşulların arkasına sığınıp pes edeceksiniz ya da o koşulları değiştirmenin bir yolunu bulup hayatınızı kendiniz inşa edeceksiniz. Seçim sizin," sözünü kanıtlayan deneyimleri için medyayı tarayın. Kimler hangi koşullara direnerek spor, sanat, bilim, siyaset, ekonomi, kültür alanlarında öne çıkmış, bulun. Başarı hikâyelerini öğrenin. Bu kişilerin örnek olmasını sağlayın.
- **Uygulama:** Sınıfça hentbol sporunun kurallarını inceleyin. Hentbol videoları seyredin. 7 kişilik 2 grup kurarak bu kuralların sahada uygulamasını yapın. Okulun koşulları elveriyorsa takımlar kurarak maçlar düzenleyin.
- **Karikatür:** Herkes hikâyenin kahramanlarından istediği birinin büyük boy karikatürünü çizsin. Karikatürler "Son Şans Durağı Sergisi"nde sergilensin.
- **Senaryo:** Öğrenciler 5 kişilik gruplara ayrılın. Her grup takım halinde çalışarak bu hikâyeyi filmi çekilecek bir senaryo halinde düzenlesin. Filmde hangi sahnelerin yer alacağını, çekim mekânlarını, filmde kullanılacak müzikleri belirlesin. Küçük çizimlerle birlikte kısa bir sunum halinde diğerleriyle paylaşsın. Bakalım gruplar romanı nasıl yorumlayacak, ne gibi benzer hayaller kurulacak?
- **Canlandırma:** Okula yeni atanan Ersin Hoca'nın, çabalarını her fırsatta küçümseyen Toparlık Hamdi ile eğitimcilik, okul yaşamı, yönlendirme, gençlik, sorumluluk gibi temel konularda gerçekleştirecekleri bir yüzleşme konuşması hayal edin ve bu yüzleşmeyi gönüllü öğrencilerle canlandırın. Değişik öğrencilerin canlandırmasında ortaya çıkan ayrıntıları ve farklı yaklaşımların düşündürdüklerini sınıfça tartışın.